

Ima već jedno vreme kako Bosman razmišlja o događajima iz svoje mladosti, događajima bez nastavka, naglo okončanim, o nekim licima bez imena i varljivim susretima. Sve ovo pripada dalekoj prošlosti, ali kako se te kratke sekvence nisu pripojile ostalom delu njegovog života, ostale su nerazrešene, večno prisutne. Niti on može prestati da ih ispituje, niti će ikada dobiti odgovore. Ta izlomljena sećanja zauvek će mu ostati zagonetka. Počeo je da ih zapisuje pokušavajući da nađe polaznu tačku: neki datum, određeno mesto, jedno prezime koje ne zna tačno da napiše. Kupio je i notes u crnom plastificiranom povezu, koji je nosio u unutrašnjem džepu jakne i koji mu je omogućavao da unosi beleške u bilo kom trenutku dana, svaki put kad neko od tih nestalih sećanja mine njegovim mislima. Činilo mu se da se prepustio igri slagalice. Međutim, kako se dublje kretao kroz vreme, tako mu se češće javljalo kajanje: zbog čega je produžio baš onim putem, a ne nekim drugim? Zašto je dopustio da se nepovratno izgubi ono lice ili ona silueta, lice te žene sa smešnom krznenom ka-

picom koja je vodila psetance na uzici? Hvatala ga je vrtoglavica od pomisli šta je to moglo biti, a nije bilo.

To su delići sećanja vezani za godine kad se u životu nađemo pred važnim odlukama i kada se toliko puteva otvori pred nama da ne znamo koji da odaberemo. Reči kojima je on ispunjavao blokčić podsetile su ga na članak o „tamnoj materiji” koji je poslao jednom časopisu iz astronomije. Iza preciznih sećanja i poznatih likova, dobro je osećao sve ono što je postalo tamna materija: kratki susreti, neodržani sastanci, izgubljena pisma, imena i brojevi telefona koje smo zapisali u stare rokovnike i zaboravili kao i sve one ljude koje smo nekada sreli, a ne sećamo ih se. Kao u astronomiji, ta tamna materija je mnogo rasprostranjenija od vidljivog dela života svakoga od nas. Ona je beskrajna. A on je u tu beležnicu upisao tek nekoliko slabašnih iskrica usred opšte pomrčine. Toliko su bile slabe te iskre da je zatvarao oči i usredsređivao se na potragu za nekim prepoznatljivim detaljem koji bi mu pomogao da sastavi celinu, iako celine nije bilo već samo delića, ničeg sem zvezdane prašine. Želeo je da uroni u tu tamnu materiju i poveže jednu po jednu prekinutu nit, da, želeo je da se vrati unazad i zadrži te senke kako bi saznao nešto više o njima. To nije bilo moguće. I tako, nije mu preostalo drugo nego da iskopava ona prezimena.

Ili možda imena. Poslužila bi kao magneti. Izvukla bi smešane utiske koji se teško mogu objasniti. Pripadaju li oni snovima ili javi?

Merovej. Ime ili nadimak? Ne bi se trebalo odviše vezivati samo za njega iz bojazni da se svetlucanje ne ugasi jednom zasvagda. Već je dobro i to što je uspeo da ga zapiše. Merovej. Jedini način da se sećanje uobliči samo od sebe, prirodno i bez prisiljavanja, bilo je praviti se da misliš o nečemu drugom. Merovej.

Hodao je Avenijom opere oko sedam sati uveče. Da li je to bilo ono isto doba dana i onaj isti kvart u blizini Velikih bulevara i Berze? U tom trenutku, pred njim je iskrslo Merovejevo lice. Mlađi čovek kovrdžave plave kose u prsluku. Priviđao mu se odeven kao vratar – jedno od onih uniformisanih lica ispred restorana ili recepcija velikih hotela koja podsećaju na prerano ostarelu decu. I Merovej je imao slično uvelo lice, iako je bio mlad. Priča se da zaboravljamo glasove. Međutim, Bosmanu je u uhu ostao zvuk Merovejevog glasa – donekle metalni, pogodan da izgovara bezobrazluke i napravi se mangup i dasa. I da najednom pređe u smeh pravog straca. Bilo je to nedaleko od Berze, nešto pre sedam uveče, kada su se praznile kancelarije. Službenici su kuljali u zbijenim grupama i bili tako mnogobrojni da su se mogli sudarati sa prolaznicima na trotoarima i nositi ih kao bujica. Merovej je

sa dvojicom ili trojicom iz iste grupe izašao iz zgrade. Jedan bucmasti mladić svetlog tena, nerazdvojan Merovejev drug, gutao je njegove reči istovremeno uplašen i zadivljen. Drugi mladić, plavokos, koščatog lica, koji je nosio naočare sa tamnim staklima i veliki prsten, najčešće je ćutao. Najstariji od njih mogao je imati trideset pet godina. U Bosmanovom sećanju, njegov lik je ostao jasniji od Merovejevog – zadriglo lice zatupastog nosa na glavi buldoga, pod crnom začesljanom kosom. Nikada se nije smejao, držao se zapovednički. Bosman je razumeo da je reč o njihovom pretpostavljenom. On im se obraćao strogo kao da je bio dužan da ih vaspitava, a oni su ga slušali kao dobri učenici. Meroveju je tek s vremena na vreme polazilo za rukom da dobaci pokoju drsku primedbu. Ponašanja ostalih članova grupe Bosman se nije sećao. Senke. Nelagodnost koju je u njemu izazivalo ime Merovej ponovila se kada su mu se u sećanje vratile i druge dve reči: „Vesela družina”.

Jedne večeri, kada je Bosman kao i obično čekao Margaretu Le Koz ispred ulaza, Merovej, njegov šef i plavokosi sa tamnim naočarima izašli su pre drugih i zaputili se ka njemu. Njihov šef ga je bez uvoda upitao:

– Hoćete li i vi da budete član „Vesele družine”?

Merovej se na to škripavo nasmejao. Bosman nije znao šta da odgovori. „Kakva 'Vesela družina?'” Njegov sagovornik, još uvek strogog lica i hladnog pogleda, odvrati: „Vesela družina – to smo mi”, a Bosman oceni da mu sve to zvuči poprilično komično zbog tog ozbiljnog tona koji je zadržao. Međutim, posmatrajući ih svu trojicu te večeri, lako ih je mogao zamisliti kako krstare bulevarom sa ogromnim batinama u rukama i povremeno iznenade udarcima nekog od prolaznika. I kako svaki put to proprati Merovejevo škripavo smejanje. Zato im je odgovorio:

– Što se tiče vaše „Vesele družine”... pustite me da razmislim.

Delovali su razočarano. Ali zapravo, on ih je tek nedavno upoznao. Nije bio sa njima više od pet-šest puta. Radili su u istom uredu sa Margaretom Le Koz, koja ih je i predstavila. Crnokosi sa glavom buldoga bio je njen pretpostavljeni, pa je morala da bude ljubazna prema njemu. Jedne subote po podne sreo je na Kapucinskom bulevaru Meroveja, plavog sa tamnim naočarima i njihovog šefa. Izlazili su iz gimnastičke sale. Merovej je navaljivao da i on pođe sa njima „na piće i kolače”. Obreli su se za stolom čajnog salona *Markiza de Sevinje* sa druge strane ulice. Merovej je delovao oduševljen što ih je dovukao na to mesto. Pozvao je jednu od konobarica i sa

familijarnošću stalnog gosta odsečnim glasom naručio „čaj i padobrance za sve”. Ona dvojica su ga posmatrala sa izvesnom blagonaklonošću koja je Bosmana posebno iznenadila od njihovog šefa, najčešće prekomerno strogog.

– Pa onda, jeste li nešto odlučili povodom naše „Vesele družine”?

Merovej je to pitanje postavio pomalo izazovnim glasom, baš u času kad je Bosman smišljao pod kojim izgovorom da se udalji od stola. Da kaže, na primer, kako mora da telefonira. I da se krišom iskrade. Međutim, pomislio je na Margaretu Le Koz, koja je bila njihova koleginica. Morao bi i dalje da ih viđa svako veče kad dođe da je sačeka.

– Dobro, jeste li raspoloženi da postanete član naše družine?

Merovej je insistirao, sve agresivniji, začikavajući Bosmana. Druga dvojica su izgledala kao da se pripremaju za boks-meč, crnomanjasti sa licem buldoga uz lagani osmeh, a plavokosi već nestrpljiv iza tamnih stakala.

– Znaite – odgovorio im je Bosman mirnim glasom – posle internata i kasarni nisu mi više drage nikakve družine.

Merovej, pomalo zbunjen tim odgovorom, ponovo je zaškripao. Ma ne, oni su govorili o nečemu drugom. Šef je ozbiljnim glasom obja-

snio Bosmanu da oni dva puta sedmično odlaze u jedan sportski centar. U njemu treniraju razne sportove, među kojima su francuski boks i džudo. Imaju čak i oružarnicu sa profesorom mačevanja. A subotom učestvuju na ponekom krosu ili trče stazama u Vensenskoj šumi.

– Treba da počnete da trenirate sa nama...

Bosmanu se činilo da mu izdaju naređenja.

– Siguran sam da se ne bavite dovoljno sportom...

Gledao je Bosmana pravo u oči, a on je s mukom izdržao taj pogled.

– Pa onda, krećete li sa nama na sport ili ne?

Njegovo široko lice buldoga obasjao je osmeh.

– Slažete li se da to bude jednog dana sledeće sedmice? Da vas upišem u salu Komarten?

Ovoga puta, Bosman stvarno nije znao šta da odgovori. Takvo navaljivanje podsetilo ga je na davno vreme internata i vojske.

– Maločas ste mi lepo objasnili da ne volite družine – izazivao je Merovej škripavim glasom. – Verovatno vam je prijatnije u društvu gospođice Le Koz.

Ostaloj dvojici je, izgleda, postalo neugodno zbog ove opaske. Merovej se i dalje smešio, ali se činilo da se ipak malo pobojavao Bosmanove reakcije.

– To je tačno. Izgleda da ste u pravu – odgovorio je tiho Bosman.

Rastao se sa njima na ulici. Udaljavali su se u grupi, šef i plavi sa tamnim naočarima koračali su jedan pored drugog. Merovej, korak iza njih, okrenuo se i mahnuo mu u znak pozdrava. A šta ako ga je sećanje varalo? I ako se to zbilo neke druge večeri kad je u sedam sati čekao Margaretu Le Koz da izađe?

Nekoliko godina kasnije, oko dva sata izjutra, zatekao se u taksiju na raskrsnici ulice Kolize i avenije Frenklin Ruzvelt. Vozač se zaustavio na semaforu. Tačno naspram njega, na ivici trotoara, stajao je nepomično jedan čovek, potpuno ukrućen, ogrnut crnom pelerinom i sa sandalama na bosim nogama. Bosman prepozna Meroveja. Bio je ošišan na kratko, omršavelog lica. Stajao je tamo kao da stražari i čim bi prošlo neko od retkih vozila, ovlaš bi se osmehnuo. Bolje rečeno, iskezio. Poverovali biste da namamljuje mušterije iz zagrobnog sveta. Bilo je to jedne vrlo hladne januarske noći. Bosman je želeo da mu priđe i porazgovara sa njim, ali mu se učinilo da ga ovaj i tako ne bi prepoznao. Nastavio je da ga posmatra kroz zadnje staklo sve dok se auto nije uključio u kružni tok ispod Jelisejskih polja. Nije mogao odvojiti pogleda od te nepomične prilike u crnoj pelerini i najednom

se setio bucmastog mladića svetlog tena koji je često pratio Meroveja i delovao kao da mu se divi. Šta li je bilo sa njim?

Pohodilo ga je na desetine i desetine sličnih fantoma. Većini od njih nije bilo moguće nadevnuti ime. Tada bi se zadovoljio ovlašnom napomenom u svom notesu. Tamnokosa devojka sa ožiljkom koju je sretao uvek u isto vreme na liniji broj četiri... Najčešće bi mu naziv neke ulice, metro stanice ili kafea pomogao da ih izvuče iz prošlosti. Sećao se prosjakinje u gabardenskom kaputu, one koja je ličila na bivšu manekenku i koju je više puta sreo u različitim kvartovima Pariza: u ulicama Šerš Midi, Albinoni, Korvisar...

Čudio se kako je moguće da među milionima stanovnika koje broji ogroman grad kao što je Pariz možemo u velikim vremenskim razmacima sresti iste osobe, svaki put na mestu veoma udaljenom od prethodnog. Upitao je za mišljenje jednog prijatelja koji se bavio proračunima verovatnoće za poslednjih dvadeset godina uz pomoć primeraka novina *Pari Trif* kako bi se kladio na konje. Ni on nije znao odgovor. Bosman je tako ostao u uverenju da se tu umešala sudbina. Dva ili tri puta sretnete istu osobu. Ako tada ne iskoristite priliku da joj se obratite, to je vaš problem.